

povjerljivosti i čežnji nimalo ne skanjuje očitovati svoju dušu. Po tome je ova knjiga istinsko obogaćenje za svakog čitatelja koji je iščitava s dušom.

(Iz pogovora „Knjiga čežnje“, izvor:<https://biakova.com>)

Stjepan Lice

***

Bilješka o pjesnikinji:

MAGDALENA KOLAR ĐUDAJEK (rođ. 6. kolovoza 1937. u Špičkovini kraj Zaboka) - pjesnikinja, likovna umjetnica, zanimanjem krojačica, u mir. (životni motto: „Samo jedna igla više./ igla koja pjesme piše“). Osnovnu školu završila je u Špičkovini, krojački zanat (1955.) u Zagrebu, gdje je i položila majstorski ispit (1975.). Poeziju piše od rane mladosti, sudjelujući na brojnim recitalima suvremene (kajkavske) poezije, objavljujući u 50-ak zajedničkih zbirki i zbornika, te u časopisima (npr., *Kronika potkožnih senzacija*; *Mladi pisci 84*; časopis *Kaj*; *Zeleni bregi Zeline* – zbirke s recitala suvremenoga kajkavskoga pjesništva u Sv. Ivanu Zelini; *Susret riječi* – Bedekovčina; *Naša riječ*, I, II, III; *Književno stvaralaštvo radnika Zagreb*, 1980.

i 1986.; 100 hrvatskih pisaca – MH Zaprešić, 1991. i dr.)

Objavljene zbirke poezije: *Zagorje moje - jen pušlec i kušlec* (Književni klub Dubrava, Zagreb, 1987.); *Kapljica* (Društvo pisaca „August Šenoa“, Zagreb, 1991.); Špigel i droptinje (samizdat, Zagreb, 1993., likovna oprema - Ivan Lackovića Croatia); *Život je tak i tak* neka drugo (Društvo pisaca „August Šenoa“, Zagreb, 1995 - uz ilustracije Ivana Rabuzina); *Oni su sami sej za dost* (Udruga umjetnika „Vjekoslav Majer“, Zagreb, 2006.); *Skrajec* (Biakova, Zagreb, 2018.); *Ružin pupoljak* (Biakova, 2021.).

Uz dominaciju idejno-tematskog sloja „raskorjenjivanja, osjećaja otrgnuća od zavičajnog tla, u novonastaloj urbanoj stvarnosti“ (I. Kalinski: 1995.), poezija M. Kolar Đudajek, osobito kajkavska - vrednotama zavičajnoga govora i zagrebačke kajkavštine – ukratko, univerzalnom tematikom u jednostavnosti izraza - priklanja se rasponu suvremenih poetika.

LIT.: Ivo Kalinski. Predgovor, u: *Život je tak i tak* neka drugo, 1995; Božica Pažur. Predgovorno slovo, u: Špigel i droptinje, 1993. (*Prilagođena natuknica iz Enciklopedije Hrvatskoga zagorja*, LZMK, Zagreb, 2017.)

B.P./Uredništvo

KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE – PEDESETLETNICA!

KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE – društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti (predsjednik: izv. prof. dr. sc. Boris Beck). Utemeljeno je u Zagrebu 20. prosinca 1974. godine, prerastanjem iz KUD-a Ksaver Šandor Gjalski (osnovanog 14. rujna 1973.) - inicijativom Stjepana Draganića, pokretača i gl. urednika časopisa *Kaj*. S 260-ak članova, istaknutih znanstvenika i umjetnika, promicatelja sveukupne hrv. kulture i 10-ak stalnih programa – vezanih uz opsežno (povijesno-kulturno i zemljopisno) kajkavsko govorno područje RH (koje obuhvaća osam regija - od Međimurja, Hrvatskoga zagorja, Prigorja, Moslavine, Podravine, Turropolja, kajkavskih središta, gra-

dova Zagreba, Varaždina... i njihovih županija, goranskoga kraja, ... do čakavsko-kajkavskih govora središnje Istre) - Kajkavsko spravišće jedino je, iako u statusu udruge, koje to područje zahvaća u cijelosti – kao kajkavski kulturni sabor (=spravišće).

Temeljni je (prema Statutu) djelatni sadržaj te kulturno-znanstvene udruge: otkrivanje, izučavanje, objavljivanje i vrednovanje kulturno-povijesne baštine i suvremenosti kajk. krajeva RH; izučavanje i populariziranje starije i suvremene kajk. književnosti i jezika; izdavanje časopisa *Kaj* i posebnih izdanja/knjiga unutar više biblioteka; održavanje znanstvenih skupova, redovita Tribina; izložbena djelatnost

Galerije Kaj; poticanje kajk. stvaralaštva i promicanje znanstveno-istraživačkog rada, osobito mladih (Jezičnica kajkaviana) i dr.

Uz afirmaciju kulturoloških vrednota s cijelog kajkavskog područja u trajnim programima – među kojima, najplodnije, redovite nakladničke djelatnosti u *Kaju*, s 257 časopisna izdanja (u 385 brojeva), i 210-ak posebnih izdanja/knjiga - značajan mu je koncept povezivanja hrv. kulturnog prostora kreativnim dosezima kaj-ča-što jezične zbilje, kao nedovoljno isticanim bogatstvom hrv. književnosti i kulture – u programima: Hrvatski književni putopis (i natječaju za putopis od 2007), te *Kaj & ča*: prožimanja i perspektive (od 2001. i u nastavku suradnje s Čakavskim saborom), te Tribina Kajkavskoga spravišča (osobito za stručnog voditeljstva †prof. dr. sc. Jože Skoka do 2017.), koja se kontinuirano (od 1994.) i interdisciplinarno bavi sveukupnim položajem fenomena kajkaviane. Posebnost Jezičnice kajkaviane - filološkog programa izvaninstitucionalnog tipa (od 2000. i 2003. g.) – jesu 4 natječaja suvremene afirmacije književnih žanrova, te živih kajk. govora (za kratku kajkavsku prozu, kajkavske i čakavske literarne radove učenika srednjih škola RH, za dijalektološki opis i istraživanja...) – potičući, među ostalim, mladenačku kreativnost, razvijanje pismenosti i jezične kulture.

U kulturnoj javnosti, djelima vodećih suvremenih likovnih umjetnika, osobito se isprofilirala izložbeno-likovna djelatnost Galerije Kaj (voditeljica: M. Roščić Paro). Izrazitu popularnost Spravišče je steklo 30-ljetnim studentskim izletima putovima kulturno-spomeničke baštine obrađivane u časopisu *Kaj* (glasoviti stručni voditelji, od 1982: akademkinja A. Horvat, muzikolog L. Šaban, dr. sc. Đ. Cvitanović, mr. sc. M. Beusan, te diljem Istre akademici J. Bratulić i B. Fučić). Uz znanstv. skupove Kajkavskoga spravišča - s kojih su radovi objavljeni u časopisu *Kaj* (Domjenak o Domjaniću, u povodu 150. obl. uglazbljenja hrv. himne i 150. obl. ustoličenja bana J. Jelačića, održanih u Glini; 115. obl. rođ. F. Galovića, Hrvatski književni putopis 19. i 20. stoljeća...i dr.), te u posebnim izdanjima (Antun Mihanović i njegovo doba, 1996.); zbornicima unutar biblioteka - među tradicio-

nalnima jesu: Jezični i umjetnički izraz na kajkavskom tlu, u Krapini (s istoimenim zbornikom radova sa skupova 1975., 1988., 1991.); Šest stoljeća kulture i umjetnosti u Lepoglavi (i pet zbornika radova od 1992. do 1996.)...

Rezultate svojih programa Kajkavsko spravišče sustavno objavljuje u časopisu za književnost, umjetnost, kulturu *Kaj* – čiji je nakladnik od 1975.

Bogat je strukovni i umjetnički profil Kajevevih suradnika, većinom članova Spravišča, znanstvenika i pisaca, tvoritelja suvr. hrv. kulture (prema čestoci i redosljedju objavljivanja od 1968.): a) književni povjesničari, jezikoslovci (J. Skok, A. Šojat, V. Putanec, O. Šojat, I. Kalinski, S. Težak, M. Lončarić, A. Jembrih, B. Finka, J. Bratulić, I. Zvonar, J. Lisac, J. Maresić, A. Celinić, A. Frančić, Đ. Blažeka, C. Milanja, F. Pajur, B. Kuzmić, B. Beck, M. Kolar, B. Štebih Golub i dr.); b) književnici / kajkavski pjesnici (S. Draganić, A. Vokaun Dokmanović, V. Jačmenica, F. Koncelak, J. Ozimec, B. Tumpa, Lj. Duić, M. Runje, S. Dominić, P. Kanižaj, B. Loborec, B. Dovjak Matković, I. Horvat Hlebinski, I. Kalinski, S. Petrović, E. Fišer, I. Kutnjak, Z. Kovač, Ž. Reiner, B. Jelušić, D. Peričić, B. Brkan, T. Ribić, E. Kovač, V. Šinjori, Z. Maltar, D. Raškaj i dr.); c) povjesničari umjetnosti (A. Horvat, F. Buntak, L. Dobronić, Đ. Cvitanović, O. Maruševski, D. Baričević, V. Marković, Z. Horvat, T. Premerl, N. Premerl, N. Tarbuk, D. Miletić, I. Srša, Z. Balog, M. Beusan, K. Regan i dr.); d) povjesničari (J. Adamček, M. Despot, J. Šidak, I. Očak, D. Pavličević, A. Sekulić, H. Petrić, D. Vojak i dr.); e) muzikolozi (L. Šaban, L. Županović, A. Tomašek, S. Tuksar, Z. Blažeković, V. Katalenić i dr.); f) etnolozi /etnografi (M. Bošković Stulli, M. Gušić, V. Čulinović Konstantinović, M. Novak, Lj. Marks, D. Kremenčić, S. Moslavac, T. Baran i dr.

Najznačajnije su biblioteke posebnih izdanja Kajkavskoga spravišča godine (međunarodni nakladnički broj 6056), do danas:

Mala biblioteka „Ignac Kristijanović“ (s objavljenih 49 književnih djela – od zbirke Droptinice V. Jačmenice Jazbec, 1970., do zagrebačkih kajkavskih feljtona Drvinjski štikleci B. Szűtsa, 2013., Maloga Kraleviča, prvog prijevoda Maloga princa na kajkavski, 2018., sve

do poetske zbirke Emilije Kovač Razmatranja, 2022. i dr.); Hrvatski kulturni i prirodni spomenici (Turopoljske ljepotice Đ. Cvitanović, 1974. i 2008. te Barokni dvorci Hrvatskoga zagorja V. Markovića, 1975. - najpoznatije monografije među 40 naslova); Zbirka vodiča po kajkavskim krajevima te Popjevke najmlajših (s 40-ak izbora kajk. osnovnoškolskih radova), obje biblioteke za urednikovanja S. Draganića; KAJ & ČA: Susreti ... (9 knjiga - zajedničke zbirke suvremenih, antologijskih kajkavskih i čakavskih autora, npr. D. Načinović/B. Pažur, I. Kalinski/V. Pernić, Z. Kovač/J. Božanić, M. Sinčić/S. Petrović, Lj. Car Matutinović/B. Jelušić, N. Galant/I. Kutnjak, B. Brkan/B. D. Biletić, ali i Glagoljska početnica F. Para); Artistica (nova biblioteka s područja teorije povijesti umjetnosti, likovnosti, a prije svega kulture hrv. pisane riječi, tipologije prvog hrvatskog tiskarskog znaka..., npr. F. Paro: Nevidljiva tipografija, II).

Ime Društvu - Kajkavsko spravišće - dao je njegov prvi predsjednik, povjesničar, akad. Josip Adamček; dok mu je nemjerljiv pečat i ugled - od 1994., sve do smrti 2011. - davao predsjednik akad. Miroslav Šicel, jedan od najznačajnijih hrv. književnih povjesničara.

Predsjednici (ujedno i potpisnici za nakladnika) od 1974. do danas: †akad. Josip Adamček (1974. - 1977.), †dr. sc. Đurđica Cvitanović (1977. - 1980.), †dr. sc. Ivan Očak (1980. - 1982.), prof. dr. sc. Dragutin Pavličević (1982. - 1984.), †Rudolf Malenovski, dipl. prav. (1984. - 1994.), †akademik Miroslav Šicel (1994. - 2011.), prof. dr. sc. Zvonko Kovač (2012. - 2015.), †dr. sc. Tomislav Premerl (od 2015.-2018.); dr. sc. Ivo Kalinski (2019. - 2023., od 2023. počasni predsjednik); izv. prof. dr. sc. Boris Beck (od 2023.).

Ukratko, u prilog dostojanstvu povijesti i suvremenosti kajkavskih krajeva, te kontinuitetu kajkavske književnosti i jezika, kao i kulturnom povezivanju s čakavskim jezično-govornim prostorom, Kaj i nakladnik Kajkavsko spravišće objavili su 480-ak redovitih i posebnih izdanja, od kojih su mnoga monografskog i antologijskoga tipa.

[Prilagođena natuknica o Kajkavskom spravišću iz Enciklopedije Hrvatskoga zagorja, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2017.]

B. Pažur